



Br: 02-03-430/23-4788/2

Podgorica, 22.06.2023.godine

MINISTARSTVO EVROPSKIH POSLOVA

Poštovani,

Povodom *Predloga finansijskog sporazuma za program Interreg VI-A IPA Hrvatska – Bosna i Hercegovina – Crna Gora*, Ministarstvo finansija daje sljedeće

MIŠLJENJE

Predloženim finansijskim sporazumom definišu se uslovi finansiranja i sprovođenja programa saradnje Interreg VI-A IPA Hrvatska – Bosna i Hercegovina – Crna Gora za period 2021-2027 dok se njegovim potpisivanjem obezbjeđuje učešće Crne Gore u Programu i obezbjeđuju sredstva za sprovođenje samog Programa i projekata na području Crne Gore.

Na tekst Predloga sporazuma i pripremljeni Izvještaj o analizi uticaja propisa, sa aspekta implikacija na poslovni ambijent, nemamo primjedbi.

Uvidom u dostavljeni akt i Izvještaj o analizi procjene uticaja propisa utvrđeno je da je za sprovođenje ovog sporazuma potrebno obezbijediti finansijska sredstva iz budžeta Crne Gore kako bi se kofinansirala tehnička podrška za sprovođenje Programa. Kontribucija Crne Gore Programu iznosiće 15% za kofinansiranje tehničke podrške u iznosu od 226,560.69€. Plan plaćanja navedenih finansijskih sredstava je raspoređen na period od 6 godina, odnosno na period od 2024. do 2029. godine. Izvještajem se navodi da će kroz Program biti bespovratno finansirano iz EU sredstava 85% troškova projekata u okviru svih prioriteta Programa. Partneri u projektima dužni su da obezbijede sredstva za kofinansiranje aktivnosti projekata u visini od 15% od ukupnog budžeta projekta.

Shodno navedenom, Ministarstvo finansija, sa aspekta budžeta, u načelu, nema primjedbi na *Predlog finansijskog sporazuma za program Interreg VI-A IPA Hrvatska – Bosna i Hercegovina – Crna Gora*, uz napomenu da se sredstva potrebna za realizaciju pomenutog Predloga usklade sa sredstvima koja će biti opredijeljena godišnjim zakonima o budžetu.

S poštovanjem,



MINISTAR

Dr Aleksandar Damjanović

IZVJEŠTAJ O SPROVEDENOJ ANALIZI PROCJENE UTICAJA PROPISA

PREDLAGAČ

MINISTARSTVO EVROPSKIH POSLOVA

NAZIV PROPISA

Predlog Finansijskog sporazuma za program Interreg VI-A IPA Hrvatska - Bosna i Hercegovina - Crna Gora

1. Definisanje problema

- Koje probleme treba da riješi predloženi akt?
- Koji su uzroci problema?
- Koje su posljedice problema?
- Koji su subjekti oštećeni, na koji način i u kojoj mjeri?
- Kako bi problem evoluirao bez promjene propisa ("status quo" opcija)?

Finansijskim sporazumom za program Interreg VI-A IPA Hrvatska - Bosna i Hercegovina - Crna Gora za period 2021-2027 (dalje u tekstu Program), definišu se uslovi finansiranja i sprovođenja Programa, dok se njegovim potpisivanjem obezbjeđuje učešće Crne Gore u Programu i obezbjeđuju sredstva za sprovođenje samog Programa i projekata na području Crne Gore. Potpisnice Sporazuma su Evropska komisija i Vlada Crne Gore.

Kao takav, Finansijski sporazum obezbjeđuje uslove za rješavanje problema i izazova koji se tiču prije svega održivog razvoja, inovacija i inovacijskih kapaciteta, turizma, očuvanja prirodnih resursa, cirkularne ekonomije, smanjenje svih oblika zagađenja, prevencije rizika od prirodnih katastrofa, kao i problema dispariteta među zemljama učesnicama u Programu. Takođe, potpisivanjem Finansijskog sporazuma, nastaviće se dalja saradnja između Hrvatske, Bosne i Hercegovine i Crne Gore u rješavanju zajedničkih izazova, jačanju društvenog, ekonomskog i teritorijalnog razvoja graničnog područja, podsticanje i podrška prekogranične saradnje kako bi se područje učinilo otpornijim na zajedničke izazove koji uključuju, između ostalog, procese ekonomske tranzicije, klimatske promjene i dugoročne socio-ekonomske posljedice pandemije kovida 19. Finansiranjem Programa pomoći će se u rješavanju najznačajnijih regionalnih neravnoteža, doprinijeti smanjivanju razlika između nivoa razvoja uključenih regiona, sa posebnim osvrtom na njegovanje prekograničnih regiona.

Ovi problemi i izazovi uzrokovani su klimatskim promjenama, ekonomskim krizama, pandemijom, uticajem globalnih promjena na resurse programskog područja, kao i nedostatkom usklađenih pristupa zemalja ovog područja. Prekomjerna i nestrateska eksploatacija resursa je takođe jedan od uzroka.

Posljedice navedenih problema i izazova su negativan uticaj na zdravlje ljudi, zagađenje morske sredine, ugrožavanje biodiverziteta, suša, pad ekonomskih aktivnosti, zagađenje cjelokupne životne sredine uključujući i urbana područja.

Imajući na umu osjetljivost i prilike programskog područja, subjekti koji su oštećeni ili to mogu biti ovim izazovima jesu prije svega stanovnici ovog područja, samim tim i stanovnici Crne Gore. Ugrožene su i crnogorske institucije i organizacije usled velike disproportionalnosti ozbiljnosti problema i njihovih kapaciteta za njihovo rešavanja, usled čega im je potrebna podrška za suočavanje i rješavanje istih, ali i usklađen pristup u rješavanju sa ostalim zemljama.

Ukoliko se Finansijski sporazum ne bi potpisao, prethodno navedeni problemi bi se dodatno produbili usljed nedostatka finansijskih sredstava, a i onemogućila bi se razmjena znanja i dobrih praksi među institucijama/organizacijama koje mogu učestvovati u Programu.

Program uključuje saradnju između jedne države članice Evropske unije (Hrvatska) i 2 zemlje ne-članice, odnosno kandidate za članstvo u Evropskoj uniji (Bosna i Hercegovina i Crna Gora).

Kako bi zemlje učesnice ostvarile cilj Programa, nakon što je izvršena analiza područja u njegovim

ključnim razvojnim oblastima, Program je osmislio strateški cilj, da njeguje pametni, zeleni i inkluzivni razvoj prekograničnog područja Hrvatska - Bosna i Hercegovina - Crna Gore.

Program je odabrao 4 ključna prioriteta za predstojeći period:

- Proritetna osa 1 – Pametne investicije u istraživanje, inovacije i konkurentno ređuzetništvo;
- Proritetna osa 2 – Zelene investicije u zaštitu životne sredine i efikasno upravljanje rizicima;
- Proritetna osa 3 – Dostupne i otporne zdravstvene usluge;
- Proritetna osa 4 – Održiv i inkluzivan turizam i kultura;

Vlada Crne Gore (Kancelarija za evropske integracije) je potpisala Sporazum o sadržaju Interreg VI-A IPA programa Hrvatska - Bosna i Hercegovina - Crna Gora i preuzimanju obaveze kofinansiranja za period 2021-2027, 27. aprila 2022. godine, i time izrazila saglasnost sa sadržajem Programa, te se obavezala da obezbijedi kofinansiranje, neophodno za njegovo sprovođenje. Evropska komisija je odobrila Program i njegov sadržaj 3. novembra 2022. godine.

2. Ciljevi

- Koji ciljevi se postižu predloženim propisom?
- Navesti usklađenost ovih ciljeva sa postojećim strategijama ili programima Vlade, ako je primjenljivo.

Finansijskim sporazumom, shodno uvrđenim uslovima, potvrđuje se učešće Crne Gore u Programu i obezbjeđuju sredstva za njegovo sprovođenje, koji je u potpunosti usklađen sa održivim ciljevima UN-a, Agendom za održivi razvoj do 2030. i Evropskim zelenim dogovorom, te se isti i postižu predloženim Finansijskim sporazumom.

Program Interreg VI-A IPA Hrvatska - Bosna i Hercegovina - Crna Gora je usklađen s procesom pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji, kao i sa svim relevantnim strategijama i programima Vlade. Ovdje je važno istaći i usklađenost sa sljedećim strategijama i programima: Nacionalna strategija održivog razvoja do 2030. godine, Deklaracija o ekološkoj državi Crnoj Gori od 20. septembra 1991. godine, Agenda 21 (globalni akcioni plan o održivom razvoju za XXI vijek, usvojen na Konferenciji UN-a u Rio de Žaneiru, 1992. godine), Strategija pametne specijalizacije Crne Gore 2019-2024, Strategija upravljanja otpadom Crne Gore do 2030. godine, te Strategija razvoja turizma Crne Gore 2022-2025. godine sa Akcionim planom.

3. Opcije

- Koje su moguće opcije za ispunjavanje ciljeva i rješavanje problema? (uvijek treba razmatrati "status quo" opciju i preporučljivo je uključiti i neregulatornu opciju, osim ako postoji obaveza donošenja predloženog propisa).
- Objasnit preferiranu opciju?

U skladu sa članom 8 stav 4 Okvirnog partnerskog sporazuma o finansijskoj podršci između Evropske komisije i Crne Gore o posebnim pravilima za sprovođenje finansijske podrške Unije Crnoj Gori u okviru Instrumenta prepristupne podrške (IPA III), koji je stupio na snagu 2. novembra 2022. godine, pravila za sprovođenje ovog Programa navode se u Finansijskom sporazumu. Program se s toga sprovodi u skladu s odredbama i aneksima ovog Finansijskog sporazuma između Evropske komisije i Crne Gore. Opcije za ispunjavanje ciljeva i rješenja definisane su pravnim osnovom ovog Sporazuma.

Pravni okvir za sprovođenje Programa na teritoriji Crne Gore, proističe kako iz navedenih dokumenata

1 SL L231, 30.06.2021, str. 159

2 SL L231, 30.06.2021, str. 60

3 SL L231, 30.06.2021, str. 94

4 SL L330, 20.09.2021, str. 1

tako i iz sljedećih dokumenata:

- a. Uredba (EU) 2021/10601 Evropskog parlamenta i Savjeta od 24. juna 2021. godine o utvrđivanju zajedničkih odredbi o Evropskom fondu za regionalni razvoj, Evropskom socijalnom fondu plus, Kohezionom fondu, Fondu za pravednu tranziciju, i Evropskom fondu za pomorstvo, ribarstvo i akvakulturu, i finansijska pravila za ove i Fond za azil, migracije i integraciju, Fond za unutrašnju bezbjednost, i Instrument za finansijsku podršku u području upravljanja granicama i vizne politike;
- b. Uredba (EU) 2021/10582 Evropskog parlamenta i Savjeta od 24. juna 2021. godine o Evropskom fondu za regionalni razvoj i Kohezioni fond;
- c. Uredba (EU) 2021/10593 Evropskog parlamenta i Savjeta od 24. juna 2021. godine o posebnim odredbama koje se tiču cilja Evropske teritorijalne saradnje (Interreg) podržanog Evropskim fondom za regionalni razvoj i spoljnim finansijskim instrumentima;
- d. Uredba (EU) 2021/15294 Evropskog parlamenta i Savjeta od 15. septembra 2021. godine o uspostavljanju Instrumenta za pretprijetnu podršku (IPA III);
- e. Uredba (EU, Euratom) 2018/1046 Evropskog parlamenta i Savjeta od 18. jula 2018. godine o finansijskim pravilima koja se primjenjuju na opšti budžet Unije, o izmjeni uredba (EU) br. 1296/2013, (EU) br. 1301/2013, (EU) br. 1303/2013, (EU) br. 1304/2013, (EU) br. 1309/2013, (EU) br. 1316/2013, (EU) br. 223/2014, (EU) br. 283/2014 i Odluke br. 541/2014/EU te o stavljanju izvan snage Uredbe (EU, Euratom) br. 966/2012 („Finansijska uredba“).

Zadržavanje statusa quo značilo bi ne samo zadržavanje istog statusa, već zapravo produbljivanje navedenih problema i izazova.

Potpisivanje Finansijskog sporazuma za Interreg VI-A IPA Hrvatska - Bosna i Hercegovina - Crna Gora predstavlja uslov za sprovođenje Programa na teritoriji Crne Gore, te obezbjeđuje uslove za crnogorske partnere, institucije i organizacije, da učestvuju u projektima, i pronalaze rješenja za izazove u saradnji sa partnerima iz zemalja učesnica, te ostvari opšti i specifične ciljeve Programa. Postizanjem ovih ciljeva i rješavanjem problema, Crna Gora ostvaruje održiviji razvoj, obezbjeđuje kvalitetnije životne uslove za svoje građane, i harmonizuje svoj razvoj sa razvojem zemalja EU-a.

4. Analiza uticaja

- Na koga će i kako će najvjerovatnije uticati rješenja u propisu - nabrojati pozitivne i negativne uticaje, direktne i indirektne.
- Koje troškove će primjena propisa izazvati građanima i privredi (naročito malim i srednjim preduzećima)
- Da li pozitivne posljedice donošenja propisa opravdavaju troškove koje će on stvoriti,
- Da li se propisom podržava stvaranje novih privrednih subjekata na tržištu i tržišna konkurencija;
- Uključiti procjenu administrativnih opterećenja i biznis barijera.

Rješenja u propisu će uticati na buduće korisnike sredstava koje obezbjeđuje Program, kao i na Ministarstvo evropskih poslova kao učesnika u Programu, posledično i na građane Crne Gore. Samim tim, primjena Finansijskog sporazuma će imati pozitivan uticaj na crnogorske učesnike, institucije, organizacije i opštine, u Interreg VI-A IPA Hrvatska - Bosna i Hercegovina - Crna Gora projektima, doprinoseći razvoju njihovih kapaciteta, i povezujući ih sa relevantnim evropskim akterima koji se bave istim ili sličnim temama.

Kroz Program će biti bespovratno finansirano iz EU sredstava 85% troškova projekata u okviru svih prioriteta Programa. Partneri u projektima dužni su da obezbijede sredstva za kofinansiranje aktivnosti projekata u visini od 15% od ukupnog budžeta projekta. Kada je riječ o tehničkoj podršci programa kojom će u Crnoj Gori upravljati Ministarstvo evropskih poslova, za period od šest godina potrebno je obezbijediti kofinansiranje u iznosu od 226,560.69 eura, što je detaljnije opisano u Procjeni fiskalnog uticaja.

S obzirom da se sprovođenjem Programa, obezbjeđuju bespovratna sredstva u iznosu od 85% troškova projekata u kojima učestvuju crnogorski partneri, te unaprjeđenje kapaciteta crnogorskih partnera u rješavanju izazova navedenih u dijelu Definisane problema, u potpunosti su opravdani troškovi koji

nastaju potpisivanjem Sporazuma.

Ovim Sporazumom nije predviđeno stvaranje novih privrednih subjekata na tržištu, kao ni administrativno opterećenje i biznis barijere. Kroz Program će se podržati aktivnosti koje će dovesti do jačanja održivog rasta i konkurentnosti malih i srednjih preduzeća, otvaranja novih radnih mjesta i izgradnje kapaciteta koji mogu region učiniti konkurentnijim.

5. Procjena fiskalnog uticaja

- Da li je potrebno obezbjeđenje finansijskih sredstava iz budžeta Crne Gore za implementaciju propisa i u kom iznosu?;
 - Da li je obezbjeđenje finansijskih sredstava jednokratno, ili tokom određenog vremenskog perioda? Obrazložiti;
 - Da li implementacijom propisa proizilaze međunarodne finansijske obaveze? Obrazložiti;
 - Da li su neophodna finansijska sredstva obezbjeđena u budžetu za tekuću fiskalnu godinu, odnosno da li su planirana u budžetu za narednu fiskalnu godinu?;
 - Da li je usvajanjem propisa predviđeno donošenje podzakonskih akata iz kojih će proisteci finansijske obaveze?;
 - Da li će se implementacijom propisa ostvariti prihod za budžet Crne Gore?;
 - Obrazložiti metodologiju koja je korišćenja prilikom obračuna finansijskih izdataka/prihoda;
 - Da li su postojali problemi u preciznom obračunu finansijskih izdataka/prihoda? Obrazložiti;
 - Da li su postojale sugestije Ministarstva finansija na nacrt/predlog propisa?;
 - Da li su dobijene primjedbe implementirane u tekst propisa? Obrazložiti.
- Da, biće potrebno obezbijediti finansijska sredstva iz budžeta Crne Gore za sprovođenje Finansijskog sporazuma kako bi se kofinansirala tehnička podrška za sprovođenje Programa, kako je navedeno u prethodno potpisanom Sporazumu o sadržaju Programa i preuzimanju obaveze kofinansiranja za Program. Kontribucija Crne Gore Programu iznosiće 15% za kofinansiranje tehničke podrške u iznosu od 226,560.69 eura. Nacionalno tijelo (Ministarstvo evropskih poslova) će primiti pretfinansiranje u iznosu od 20% budžeta tehničke podrške, odnosno 256.768.776,00 eura po stupanju na snagu Implementacionog sporazuma i sporazuma o tehničkoj podršci.
- Plan plaćanja ovih finansijskih sredstava, odnosno kofinansiranje tehničke podrške, je raspoređen na vremenski period od 6 godina, i to na period od 2024. do 2029. godine. Ministarstvo evropskih poslova će planirati sredstva u budžetu za ove namjene.
 - Da, potpisivanjem Sporazuma se Crna Gora obavezuje na kofinansiranje tehničke podrške za učešće u Programu.
 - Da, finansijska sredstva će biti planirana u budžetu za narednu fiskalnu godinu.
 - Nije.
 - Hoće, 85% ukupnog iznosa realizovanih projekata koji se finansiraju iz budžeta države i 85% troškova tehničke podrške, po principu refundacije.
 - Metodologija izrade i obračuna proizašla je iz finansijskog okvira Programa.
 - Nisu.
 - Finansijski sporazum se tek upućuje na mišljenje Ministarstvu finansija.
 - n/a

6. Konsultacije zainteresovanih strana

- Naznačiti da li je korišćena eksterna ekspertiza i ako da, kako;
- Naznačiti koje su grupe zainteresovanih strana konsultovane, u kojoj fazi RIA procesa i kako (javne ili ciljane konsultacije);
- Naznačiti glavne rezultate konsultacija, i koji su predlozi i sugestije zainteresovanih strana prihvaćeni odnosno nijesu prihvaćeni, Obrazložiti

Dokument Finansijskog sporazuma za Interreg VI-A IPA Hrvatska - Bosna i Hercegovina - Crna Gora kreiran je od strane Evropske komisije. Nakon kreiranja, dat je na dalje komentare Upravljačkom tijelu Hrvatske i Nacionalnom tijelu Crne Gore i Bosne i Hercegovine.

U RIA procesu, učestvovali su članovi Odbora za nadgledanje Programa, koji su upoznati sa Programom i kroz trenutnu, kao i kroz prethodnu finansijsku perspektivu (2014-2020), te su upoznati sa strukturom, sadržajem i prethodnim rezultatima Programa.

Zainteresovane strane prihvataju i slažu se sa sadržajem Finansijskog sporazuma.

7: Monitoring i evaluacija

- Koje su potencijalne prepreke za implementaciju propisa?
- Koje će mjere biti preduzete tokom primjene propisa da bi se ispunili ciljevi?
- Koji su glavni indikatori prema kojima će se mjeriti ispunjenje ciljeva?
- Ko će biti zadužen za sprovođenje monitoringa i evaluacije primjene propisa?

Nisu uočene prepreke za implementaciju propisa.

Mjere za primjenu Sporazuma sadržane su u samom Finansijskom sporazumu, kao i u pravilima programa, te nacionalnoj i regulativi Evropske unije, na koje se ovaj Finansijski sporazum poziva.

Teritorijalna i SWOT analiza programske oblasti pružaju široku sliku socio-ekonomske i ekološke situacije. Ova analiza, uz korišćenje indikatora rezultata i učinaka, je snažno preporučila izbor zajedničkih indikatora. Ključni indikatori rezultata kojima će se mjeriti ispunjenje ciljeva su: broj zajedničkih rješenja/pilot akcija koja su preuzele ili unaprijedile organizacije, broj zajedničkih strategija i akcionih planova koje su usvojile organizacije, broj završenih zajedničkih obuka i broj organizacija koje saraduju između granica nakon završetka projekta.

Na nacionalnom nivou monitoring i evaluaciju sprovodi prije svega Ministarstvo evropskih poslova, kao Nacionalno tijelo Programa, a u jednom dijelu i Ministarstvo finansija, zaduženo za Prvi nivo kontrole. Na nivou Programa monitoring vrše Evropska komisija i Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Evropske unije Hrvatske kao Upravljačko tijelo programa, kao i Revizorsko tijelo Programa. Radu Revizorskog tijela podršku pruža grupa revizora, koja se sastoji od predstavnika Hrvatske, Bosne i Hercegovine i Crne Gore, i nadležna je za revizije koje se sprovode u svakoj od država pojedinačno.

Datum i mjesto

13. jun 2023. godine, Podgorica

DRŽAVNA SEKRETARKA
NACIONALNA IPA KOORDINATORKA

